

[Profil]

Hodet over vann

Statkrafts nye styremedlem, Silvija Seres, facineres av alt døgfluene i elven Tisza rekker i løpet av et par timers livsløp. Selv har hun rukket å ta en doktorgrad og bygget opp et kvinneuniversitet i Saudi-Arabia – blant annet.

Hugo Lauritz Jenssen og Gunnar Bløndal (foto)

HUN HAR HØSTET erfaringer fra it-teknologiens heteste frontavsnitt rundt om i verden, fra Palo Alto i California til Beijing. Da hun siste dag i juni ble innvalgt i Statkraft-styret etter næringsminister Trond Giskes omkalfatring, var Silvija Seres en overraskelse. Hun kan ikke skilte med erfaring fra kraftbransjen.

Seres kom som 18-åring til Norge i 1988 fra Vojvodina i den serbiske delen av det som den gang var Jugoslavia. Hun er snart trebarnsmor, har doktorgrad i matematikk fra Oxford, har undervist på det første private universitetet for kvinner i Saudi-Arabia, tok en MBA på Insead (Fontainebleau og Singapore), og har blant annet sittet i styret for Opera Software. I april 2008 kjøpte Microsoft søkemotorselskapet Fast Search & Transfer, der Silvija Seres har vært siden 2004.

– I Microsoft marsjerer 93.000 mennesker i takt, i samme retning. Det passer oss i Fast godt at Microsoft er så ekstremt internasjonalt. Fast er sentral for Microsofts utvikling av søkemotorteknologi. Det ligger en stolthet i å bidra til løsninger som brukes av millioner, verden over.

Det tok lang tid før Silvija Seres ble norsk. Hun var til å begynne med «forferdelig nostalgisk». I dag kan man såvidt høre at språket er farget av en østeuropeisk teint.

Ved nullpunktet. Frem til hun var syv-åtte år snakket hun bare ungarsk. Siden snakket hun serbisk bedre. Fremdeles snakker hun ungarsk når hun snakker om mat og familie, og serbisk om mer praktiske ting. Etterhvert er det blitt stadig mer norsk.

– Jeg er redd mine barn blir 100 prosent norske. Jeg blir mer og mer norsk selv. Da jeg ble kjent med landet gjennom min manns norske familie, ble jeg glad i Norge.

Faren kom først til Norge, i 1985. Siden flyttet hele familien etter. Dette innebar en tøff omstart av karrierer, sosialt liv og relasjoner. Faren var en dyktig professor i matematikk.

– Far ble lei av at vitenskap hele tiden ble blandet sammen med politikk. Han fikk en midlertidig posisjon ved Universitetet i Bergen. Far var fokusert på jobb og kjernefamilie. Mor var sjef for it-avdelingen i nasjonalbanken i Vojvodina, og flyttet for å holde familien samlet. De ofret mye, og arbeider stadig hardt. Det store integreringssteget tok jeg flere år senere, da jeg giftet meg med Andreas. Det neste store steget for meg kom for tre år siden, da jeg fikk mitt første barn.

– Jeg priser meg lykkelig over å være i Norge nå som jeg er mor. Å balansere familie og karriere, er utrolig mye vanskeligere nesten alle andre steder.

Seres mener det sytes for mye i Norge, og at vi har mye å være takknemlige for.

– Det lykkelige livet er en relativ størrelse. Det norske likhetsprinsippet er viktig, men jeg tror vi tar mye for gitt i dette landet. Ressursene er ikke uendelige. Alle har et ansvar for å strekke seg så langt man kan og spille andre mennesker gode. Det har vi kanskje glemt litt. Jeg har ikke problemer med at ungdom blir primadonnaer, det er ungdommens særrett. Sånn er ungdom i alle land.

For Seres er tiden det aller mest verdifulle et menneske besitter. Man må investere i seg selv, helst før man er 25 år – dette er noe som aldri kan tas igjen senere.

– Finner du mot i deg til å jobbe med noe du synes er virkelig spennende, klarer du deg. Og det er lov til å skifte retning mange ganger i livet. Det å bli selvtilfreds, er å gjøre seg selv en bjørnetjeneste. Jeg vet at livet endrer seg. Jeg har sett det i Jugoslavia. Kommer det store nok kriser, kan mye rart skje. Derfor har vi et visst ansvar for ikke å sove nå når tidene er gode, men å investere gjennom å ta så mye utdannelse som mulig. Jeg ser at noen få vellykkede ledere ikke anbefaler ungdommen å ta studier. Det er like klokt som å si: «Bare spill Lotto!»

Hun er evig takknemlig for at Norge gjorde det mulig for henne å ta doktorgrad på Oxford University og MBA på Insead.

– Dette var fantastiske gavepakker. Å få gå på fantastisk gode skoler, gjør noe med deg. Mine venner fra Brasil satte seg i dyp gjeld for å kunne gå på Insead.

Farmors arv. En svært viktig person og rollemodell i Seres liv var hennes farmor. Hun døde for snart ti år siden.

– Hun var en kvinne uten utdannelse, men støttet min far frem til doktorgrad – uten at det var særlig økonomisk grunnlag for det. Hun gjorde utrolig store oppofrelser for barna sine, var folkelig, men veldig klok. Min farmor hadde en saftig sans for humor, og var sterk. Hun viste meg at du kan ha et meget verdig liv, selv om det materielt sett ikke er det helt store.

Silvija Seres ble født i gruvebyen Bor sørøst i Serbia, der en av Europas største kobbergruver ligger. Familien flyttet tilbake til Vojvodina da hun var to år, og til fredelige og vakre Novi Sad som ligger ved Donau.

Byens sosiale strukturer ble avspeilet i en vennlig, urban arkitektur.

– Byen hadde mange sosiale rom. Jeg hørte så sterkt til den, det var en hyggelig by å vokse opp i.

I Novi Sad skjønte hun at vannet var hennes element. Hun ble en svømmer på nasjonalt toppnivå.

– Jeg har alltid elsket følelsen av vann. Generelt er hard trening veldig bra for ungdommen.

Navn:

Silvija Seres.

Født: 28. juni 1970

i Jugoslavia (tilhørte den ungarske minoriteten, er i dag norsk statsborger). Gift, venter sitt tredje barn.

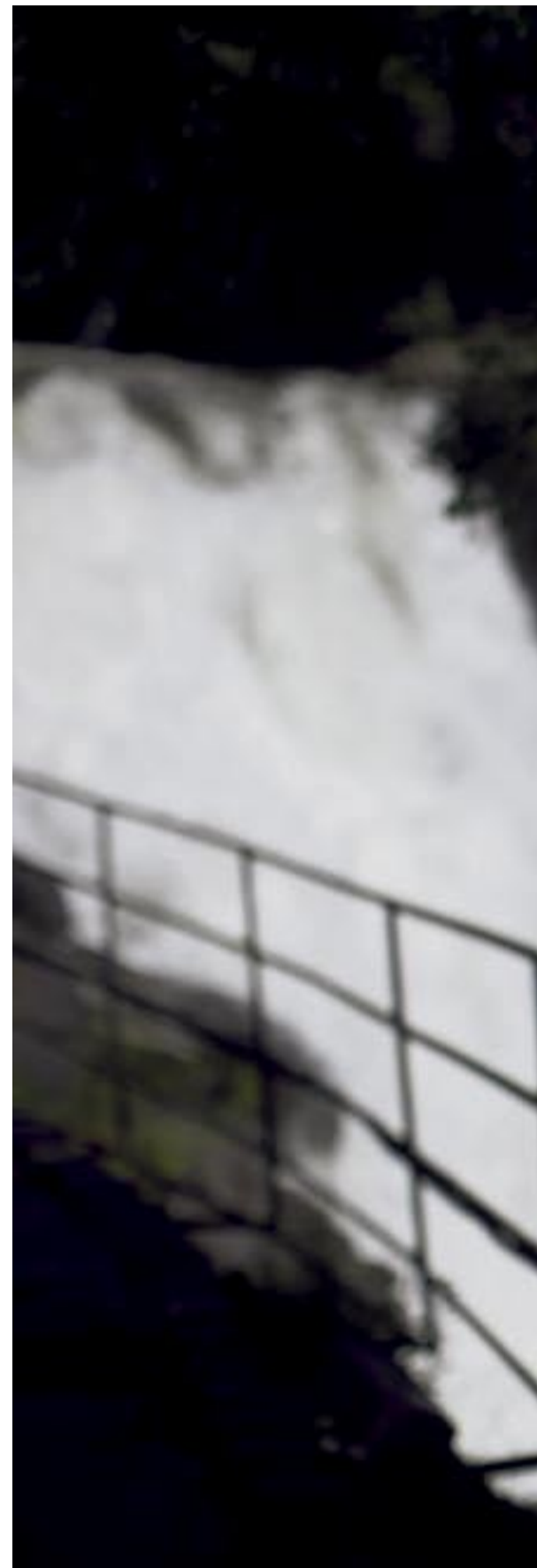
Bakgrunn:

Doktorgrad i matematikk, hovedfag i informatikk, MBA fra Insead. Akademisk karriere fra Oxford, Kina, Saudi-Arabia og USA.

Stilling: Direktør for forretningsutvikling i Microsoft (som kjøpte Fast Search & Transfer i april 2008).

Styremedlem i Norsk Tipping og Aschehoug.

Aktuell: Ble nylig innvalgt i Statkraft-styret.

Du svømmer til du tror du ikke orker mer, men så er det en terskel du skal over. Plutselig går det lettere. Det er viktig å vite at du har det i deg, og at det å konkurrere er en naturlig del av deg. Men jeg var klønete på land.

Hun har rodd Boston Marathon og mange økter i Oxford. Hun har dykket på Galápagos, i Rødehavet, Maldivene, på Cuba. Selv sier hun at hun aldri blir en birkebeiner.

Harry Potter-livet. Da Seres hadde vært noen år i Norge, startet krigens redsler i Jugoslavia.

– Det var merkelig å observere på avstand. Jeg så ikke at krigene kom, slik enkelte sa de gjorde. Det var så mye svik og endret psykologi. Folk ble svært nasjonalistiske, og det var vanskelig å forstå. Jeg ble jo ikke utsatt for den samme propagandaen. Mine venner i Jugoslavia sa at jeg ikke burde uttale meg, for jeg skjønte ikke hva de gikk igjennom. Det tror jeg er riktig. Det ene var krigen, det andre var det økonomiske forfallet.

Inflasjonen løp løpsk.

– Når du ikke lenger kan kjøpe mat til barna dine, gjør det noe med deg.

– Halvparten av min gymnasklasse flyttet til

utlandet. Jeg kan fremdeles reise til min bardoms by Novi Sad, men alt er endret. Også grunnmuren i livet ditt kan det skje ting med. Derfor er min familie så viktig, den er alt jeg har av grunnmur.

Å få studere i Oxford, trodde hun ikke skulle bli mulig. Men det ble det. I hvert viktig veikryss i Silvija Seres' liv har hun opplevd at noen som har trodd på henne, har dyttet i riktig retning.

– Folk vil hjelpe. Det skal jeg aldri glemme. Oxford var et forførende sted.

I konkurranse med 200 andre doktorer, ble hun såkalt Prize Fellow – som betød at hun kunne bli igjen i Oxford. Hun underviste og arbeidet på prosjekter med noen av verdens ledende forskere innenfor hennes fagfelt.

– Det var en lukket, spennende verden. Jeg fikk gå i en lang, svart kappe og spiste ved stabens *high table*. Det var en verden av idealister. Oxford er en trykkoker av folk, som gir deg ideer. Livet der har anstrøk av Harry Potter. Det er dårlig betalt, men mye av det du får der, kan du aldri betale for. I Oxford ble jeg mer og mer nysgjerrig på forretningsutvikling. Etter et spennende opphold i DEC's forskningslabora-

SVØMME-

DYKTIG. Statkrafts nye styremedlem skjønte tidlig at vannet var hennes element, og var svømmer på nasjonalt toppnivå i hjemlandet. – Det er viktig å vite at du har det i deg, og at det å konkurrere er en naturlig del av deg, sier Silvija Seres.

torium i Palo Alto, var det helt klart at jeg ville drive med kommersialisering av teknologi.

I Palo Alto møtte hun weblegender fra Xerox PARC, og de unge gutta som drev og puslet med noe som en dag skulle bli til Google.

«**Harvard i Midtøsten.**» Seres forsto at for å lykkes i it-verdenen, må man være virkelig sulten på både salg og teknologi.

– Teknologene tror gjerne at kundene kommer bare man har den beste teknologien i verden. Businessfolkene tror at noen gode Powerpoint-slides erstatter mye god teknologi. Det gjør ikke det. Du må ha noe som er unikt – og som kan vokse i riktig retning og dekke et markedsbehov.

I Jeddah i Saudi-Arabia var hun med på å bygge opp det første private universitetet for kvinner i landet, Dar Al Hekma-universitetet.

– Det var ikke lett å skulle bygge et Midtøstens Harvard. I Saudi-Arabia har tiden kulturelt sett stått stille. Jeg skjønte etterhvert at man ikke kommer noen vei med konfrontasjon.

I Oxford var hun én av åtte doktorgradsstudenter som delte et kjellerkontor. I Kina satt folk i boblejakker i terminalrommet.

– Gud, de var sultne på muligheter – og de var så veldig flinke. Jeg fikk besøke Microsofts laboratorium i Beijing. Det var enormt. Kineserne har en konkurransemuskel man knapt kan forestille seg.

Silvija Seres forteller om den spesielle arten av døgnfluer som holder til i elven Tisza, elven som hennes familie har en sterk tilknytning til.

Den kalles Tisza-blomst.

– I tre år bor den som larve i gjørmene på bunnen av elven. Så kommer den opp, folder ut vingene og begynner sitt egentlige liv. Det er svært kort. Den lever, skifter ham, parer seg og dør utmattet etter bare et par korte timer. Hunnene sørger for å fly noen få kilometer opp langs elven, så eggene faller i vannet. De driver tilbake til nøyaktig det samme stedet hvor foreldrene først så dagens lys. Tre år i gjørmene for noen timer i solen, perfekt synkronisert med hele sin generasjon. Jeg liker å tenke på den.

– Er verden mindre enn du en gang trodde, eller er den større?

– Verden er større. magasinet@dn.no